

"Ètica directiva: els valors del director com a servidor públic"

La segona jornada es va cloure amb la ponència de Gregorio Luri, doctor en filosofia i autor de llibres especialitzats de gran acceptació, moderada per Maria Antònia Sordé, directora de l'Institut Narcís Monturiol de Barcelona i membre de la junta executiva d'AXIA.

Luri va obrir la seva intervenció fent un elogi de les organitzacions horitzontals, com AXIA, que creen coneixement sense estar en el sindicalisme o la jerarquia.

A continuació, Luri va blasmar el dogma de la innovació per sobre del valor del recorregut, criticant la fascinació per la novetat en si mateixa. Per Luri, l'ètica és en el camí i el valor és el que queda. Luri va titllar d'inercial l'escola sotmesa a l'atzar, en pura aplicació pràctica de teories, que de vegades ni s'entenen en el literal. Luri va exposar que hi ha fatiga reformista, sense valoració del que es deixa, amb molta prova i molt poca avaluació; que es ven l'experiència en lloc de la trajectòria, cosa que crea confusió i hibridisme. Per exemple, un 95% dels docents es declara constructivista i alhora un 95% usa prioritàriament el llibre de text.

Luri va voler concretar en tres les amenaces a la qualitat escolar: l'ambientalisme, l'economicisme i el futurisme. Pel que fa al primer, va incidir que des del anys 70 la intel·ligència ha esdevingut sospitosa i s'ha donat pas a les categoritzacions emocionals i socials. Pel que fa al segon aspecte, s'ha vist que l'explosió de pressupostos 1980-2005 del primer món no ha donat gaires fruits i que ara estem en el paradigma avaluatiu i comparatiu, de retorn de la inversió, ja que s'ha perdut la dimensió republicana de l'escola. Pel que fa al futurisme, sembla una fugida del present, va dir, perquè hi ha obsessió per no semblar vell, i al final tanta innovació crea desorientació.

Luri va recordar que no creu en la competència sense coneixement, sobretot entre els nens desfavorits, i que no es pot abandonar la instrucció. Es diu que és més important l'accés al coneixement que no tenir-lo, però Luri va sostenir

que no tota informació ha perdut importància, perquè n'hi ha de valuosa. Si l'escola no la transmet, els pobres corren el risc de no tenir res.

A continuació, Luri va fer un repàs de l'evolució de l'anomenada escola progressista de Chicago, de Dewey, en els primers anys del segle XX. Els anys 30 del mateix segle, Dewey mateix en va veure els defectes.

Si ens hi fixem, va dir Luri, veiem que els centres tenen una energia limitada i que cal usar-la bé. Si la innovació augmenta l'energia, malament, perquè qualsevol microurgència s'endú el gruix de l'energia. No es pot innovar si no es descarreguen altres coses. No hi ha experts en això, va assegurar, tret dels directors. S'ha parlat, va dir, de professor efectiu, de director efectiu, però només ho pot ser qui gestiona amb seny una realitat. Els hàbits són més importants que l'acció.

S'observa, va prosseguir, que la tria de centre es fa per una singularitat, per una trajectòria, per un valor evidenciat, no per ideals d'escola que són sovint fum. Hi ha un valor clau, va alertar, que és el progrés de l'alumnat.

L'escola pública, però, es veu massa abocada a no tenir valors, perquè li toca defensar el pluralisme. Quins són

els valors assumibles des de l'escola pública? es va preguntar. Potser estendre pràctiques bones, com parlar bé; o tenir ambició de vida i de fer aprenentatges.

Què és un sistema escolar eficient?, encara es va interrogar Luri, que va aportar una fórmula personal a partir dels resultats en Matemàtiques de PISA: percentatge d'excel·lència (grau 6 de PISA) menys percentatge de deficiència (grau 1 de PISA), partit pel cost. A Espanya, el valor és sempre negatiu, menys a Navarra. Hi ha eficiència a curt i llarg termini, va concloure, i es pot distingir entre escoles situades en medis substractius (ensorren més l'alumnat) i en medis additius (el potencien). No es poden tractar igual, va dir i que la resposta adequada per compensar és ser capaços de modificar trajectòries, si cal amb desarrelament.

Luri va acabar parlant de la direcció escolar, dient que ha de ser líder de gestió i pedagògic, seguint el segon lloc d'importància que li atribuïa l'Informe McKinsey de 2007. Tornant a les microurgències (la puntualitat de tothom, la bona transmissió o no...), la direcció ha d'exercir control sobre l'energia disponible. La trajectòria pot salvar l'excés de pressió i evitar el dia de la marmota.